www.ICEYE.com
Maarintie 6, 02150 Espoo, Finland

ICEYEn lausunto eduskunnan tulevaisuusvaliokunnalle (U 54/2026 vp ja U 55/2026 vp)

Aluksi

ICEYE rakentaa tutkasatelliitteja Suomessa ja toimittaa niitä maailmanlaajuisesti muun muassa puolustushallinnoille. ICEYE käyttää puolijohteita, laskentaa ja pilveä turvallisuuskriittisen satelliittidatan tuottamiseen, ja siksi molemmat säädökset vaikuttavat myös ICEYEn liiketoimintaan.

Lausunnolla tavoittelemme kolmea asiaa. Pyydämme, että valiokunta toisi kannanotossaan esiin seuraavat huomiot:

1. **Luotettavuutta tulisi arvioida hallinnan perusteella.** Pilvisäädöksessä palvelun luotettavuutta pitäisi arvioida sen mukaan, kuka hallitsee palvelua ja dataa ja jääkö osaaminen Eurooppaan. Omistajien kotimaa tai työntekijöiden kansalaisuus ei välttämättä kerro tästä riittävästi.

2. **Avaruus on mainittava sirusäädöksen kysyntätoimissa puolustuksen rinnalla.** Avaruuden komponentit ovat pieniä sarjoja, mutta niiden saatavuus ratkaisee, saadaanko kokonainen järjestelmä toimitettua.

3. **Pilvi-, siru- ja avaruussääntelyä tulisi tarkastella yhtenä kokonaisuutena.** Nyt samoja kysymyksiä ratkaistaan eri säädöksissä eri tavoin. Esimerkiksi eurooppalainen yritys määritellään sirusäädöksessä ja pilvisäädöksessä eri perustein. Satelliittiyhteydet taas ovat osa samaa digitaalista infrastruktuuria: ICEYE ja Nokia rakentavat valtioille omia satelliittiyhteyksiä, jotka pitävät viranomaiset yhteydessä, kun maanpäälliset verkot katkeavat.

Valtioneuvoston kanta on hyvä lähtökohta. Se keskittyy kuitenkin enimmäkseen siihen, mitä pitää välttää (sisämarkkinoiden pirstoutumista, raskasta hallintoa ja komission liian laajoja valtuuksia). Vähemmälle jää se, millä teknologia-aloilla Suomi aikoo vahvistaa asemaansa niin, että muut Euroopan maat tarvitsevat suomalaista osaamista ja tuotteita. Tulevaisuusvaliokunnalla on hyvä mahdollisuus nostaa tämä kysymys esiin.

I. Pilvi- ja tekoälysäädös (U 54/2026 vp)

Mistä on kyse: EU luokittelisi pilvipalvelut neljälle luotettavuustasolle. Viranomaisten kriittisimmät palvelut saisi ostaa vain ylimmiltä tasoilta.

1. Luotettavuus on arvioitava sen perusteella, kuka hallitsee palvelua ja dataa

Ylimmät luotettavuustasot vaatisivat palvelun tuottajilta EU-kansalaisuutta ja yritykseltä EU-omistusta. Tuemme valtioneuvoston varausta, joka koskee kansalaisuusvaatimusta: Suomessa henkilöiden luotettavuus todetaan esimerkiksi turvallisuusselvityksellä. Omistuksessa puolestaan

on erotettava kaksi kysymystä. Turvallisuuden kannalta ratkaisee, kuka tekee päätökset ja kuka pääsee käsiksi dataan, kun taas talouden kannalta ratkaisee, jäävätkö pääkonttori, tuotekehitys ja osaaminen Eurooppaan. Omistuskriteeri on siksi määriteltävä niin, ettei kansainvälinen vähemmistörahoitus sulje eurooppalaisesti johdettuja kasvuyhtiöitä julkisten hankintojen ulkopuolelle.

Esimerkki: Kansalaisuusvaatimus sulkisi ylimpien tasojen palvelujen tuottamisesta pois esimerkiksi Ison-Britannian kansalaiset, vaikka maa on Naton jäsen ja Suomen läheinen kumppani. Samoin ulkopuolelle jäisivät Suomessa työskentelevät EU:n ulkopuoliset asiantuntijat, vaikka heidät olisi turvallisuusselvitetty.

2. Pitkäikäiset investoinnit edellyttävät vakaita kriteerejä ja hallittua siirtymää

Komissio voisi muuttaa luotettavuustasojen kriteerejä delegoiduilla säädöksillä, ja se arvioisi niitä vähintään 18 kuukauden välein. Datakeskus on kuitenkin käytössä vuosikymmeniä, ja satelliittijärjestelmä myös teknologisesta ratkaisusta riippuen 5—10 vuotta tai pidempään. Komission muutosvalta on siksi rajattava tarkasti. Olemassa olevia järjestelmiä ei pidä pakottaa vaihtamaan kesken sopimuskauden, mutta siirtymälle tarvitaan määräaika, ettei riippuvuus jää pysyväksi.

Esimerkki: Kun valtio hankkii oman satelliittijärjestelmän, se suunnittelee sen käyttöä vuosiksi eteenpäin. Jos järjestelmän tuottama data säilytetään tai jaetaan pilvipalvelussa ja palvelun kriteerit muuttuvat kesken elinkaaren, sekä valtio että toimittaja joutuvat rakentamaan toimitusketjun uudelleen, vaikka turvallisuus ei paranisi.

II. Sirusäädös 2.0 (U 55/2026 vp)

Mistä on kyse: EU haluaa lisää siruosaamista ja -tuotantoa Eurooppaan ja nyt myös ostajia eurooppalaisille siruille.

1. Avaruussovellukset on mainittava kysynnän tukitoimissa

Sirusäädös mainitsee avaruuden strategisena käyttäjäalana, mutta kysynnän vauhdittajien (EU:n keinoista luoda ostajia eurooppalaisille siruille) esimerkeissä mainitaan puolustus eikä avaruutta. Avaruus käyttää pieniä määriä vaativia komponentteja, joiden on kestettävä esimerkiksi avaruuden säteilyä.

Esimerkki: ICEYEn tuotantokapasiteetti on tällä hetkellä noin 50 satelliittia vuodessa, kun autoteollisuus tarvitsee miljoonia siruja. Volyymilla mitattuna avaruus on pieni asiakas. Jos kuitenkin yksikin satelliitin komponentti on saatavilla vain Euroopan ulkopuolelta ja sen vientilupa viivästyy, koko satelliitin toimitus viivästyy. ICEYE markkinoi järjestelmiään ITAR-vapaina, eli niiden käyttö ei edellytä Yhdysvaltain vientilupaa. Etu säilyy vain, jos myös komponentit ovat saatavilla.

2. Suomen vahvuudet vastaavat avaruus- ja puolustusjärjestelmien tarpeita

Kirjelmässä Suomen vahvuuksiksi tunnistetaan muun muassa radioteknologiat, anturit, fotoniikka ja sirusuunnittelu. Juuri näitä teknologioita tutka-, viestintä- ja avaruusjärjestelmät tarvitsevat. Näiden alojen vahvistaminen palvelee siksi myös eurooppalaisia järjestelmätoimittajia.

3. Toimitusketjuja koskevan tiedon keräämisen on oltava tarkkarajaista

Tuemme valtioneuvostoa: EU:n tietopyyntöjen on oltava tarkkarajaisia, ja jäsenvaltion on voitava tuoda esiin turvallisuusnäkökohdat ennen pyyntöä.

Riski: Keskitetty tieto siitä, kuka toimittaa siruja mihinkin kriittiseen käyttöön, on itsessään houkutteleva kohde vieraan valtion tiedustelulle ja kyberhyökkäyksille.

III. Mihin nyt tehtävät valinnat lukitsevat

- Jos omistus määritellään ahtaasti, kasvuyhtiöt joutuvat valitsemaan kansainvälisen rahoituksen ja julkisten asiakkaiden välillä. Vaikka Eurooppa on panostanut kasvurahoituksen saatavuuteen, suuret kasvuyhtiöiden rahoituskierrokset vaativat pääsääntöisesti edelleen yhdysvaltalaista pääomaa, mikä väistämättä lisää myös yhdysvaltalaista omistusta.

- Jos sirupolitiikka mitoitetaan suurimpien määrien mukaan, puolustus ja avaruus jäävät riippuvaisiksi Euroopan ulkopuolisista toimittajista.

- Jos pilveä, siruja ja avaruutta säännellään kukin erikseen, samoja asioita arvioidaan moneen kertaan ja kokonaiskuva katoaa.

IV. Kommentit RTI-GPT:n arvioihin

- **Arviot tunnistavat oikein, mistä arvo syntyy.** Arvo syntyy datasta, ohjelmistoista ja alustoista eikä pelkistä datakeskuksista. Suomen sirupolitiikan kannattaa tähdätä kapeisiin, vaikeasti korvattaviin vahvuuksiin.

- **Avaruus puuttuu myös arvioista.** RTI-raportti itse nostaa satelliittiverkot vaikuttavimpien teknologioiden kärkijoukkoon. Pilviarvio ei kuitenkaan mainitse avaruutta lainkaan, ja siruarvio vain luetteloissa muiden sovellusalojen joukossa. Siiloutuminen toistuu siis myös työkalussa, joka on rakennettu ylittämään siiloja.

ICEYE Oy:n puolesta

Lauri Ignatius

Associate General Counsel